

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra informačních technologií

Teze diplomové práce

Informační systémy ve veřejné správě

Tomáš Tůma

© 2015 ČZU v Praze

Informační systémy ve veřejné správě

Souhrn

Tato diplomová práce se zabývá informačními systémy ve veřejné správě. Popisuje jak konkrétní programy využívané na Úřadu městské části Praha 6, tak i jejich silné a slabé stránky. Výhody a nevýhody jsou zjištěny pomocí řízených rozhovorů se zaměstnanci. Práce je rozdělena na dvě části. Na začátku jsou sepsána teoretická východiska na základě studia odborné literatury a internetových zdrojů. Práce se zde zabývá veřejnou správou, státní správou a samosprávou, informačním systémem a legislativou s tím spojenou. Dále je zde popisován eGovernment a s tím související eGON, Czech POINT a Základní registry veřejné správy. V závěru první části jsou informace o městské části Praha 6.

Vlastní práce se zabývá již zmíněnými výhodami a nevýhodami. Popisuje konkrétní informační systémy využívané na ÚMČ Praha 6. Vybrány byly jedny z nejvíce využívaných systémů, konkrétně se jedná o IBM Lotus Notes, E-spis, Ginis a Vita. Krátce jsou zmíněny také zajímavé programy důležité pro chod úřadu, například redakční systém pro tvorbu webových stránek. Poslední kapitola je zaměřena na vlastní návrhy řešení optimalizace informačních systémů.

Klíčová slova: informační systém, veřejná správa, Praha 6, úřad městské části

Úvod

Všudypřítomný proces elektronizace se nevyhnul ani veřejné správě. Napříč celou touto oblastí se můžeme setkat s řadou informačních technologií, které usnadňují život občanům i samotným úředníkům. Je tomu tak právě z důvodu zrychlení a zpřehlednění činností. To je konkrétně pro veřejnou správu velký přínos. V minulých letech byl totiž občan zvyklý na dlouhé čekání na úřadech třeba jen kvůli jednomu dokumentu. V dnešní moderní době lze některé úkony spojené s úřadem vyřídit z pohodlí domova nebo kanceláře, což většina občanů velmi ocení.

Cíl práce a metodika

Práce je zaměřena na využívání informačních systémů ve veřejné správě. Cílem práce je charakterizovat a analyzovat informační systémy, které se využívají ve vybraném sektoru veřejné správy. Dílčím cílem je návrh řešení optimalizace informačních systémů. Součástí analýzy informačních systémů je popis jejich výhod, nevýhod a problémů z uživatelského hlediska. Práce konkrétně charakterizuje a analyzuje informační systémy využívané na Úřadu městské části Praha 6.

Na základě studia a analýzy odborné literatury a internetových zdrojů jsou vypracována teoretická východiska. Primárně se jedná o definování základních pojmů, které se týkají veřejné správy. Dále kapitola popisuje informační systémy, dřívější a nynější podobu informačních systémů, jejich fungování a využívání. Také je zde uveden legislativní rámec informačních systémů ve veřejné správě. Podkapitola o současné podobě informačních systémů ve veřejné správě obsahuje popis fungování eGovernmentu, jednoho z nejznámějších informačních systému ve veřejné správě u nás, včetně všech funkcionalit. V další části jsou uvedeny základní údaje o Úřadu městské části Praha 6 a o městské části samotné. Praktická část práce je zaměřena na charakterizování a analýzu informačních systémů využívaných na Úřadě městské části Praha 6. Charakteristika a analýza je založena na řízených rozhovorech se zaměstnanci úřadu. Rozbor se zabývá obecnými informacemi, výhodami, nevýhodami a problémy konkrétních informačních systémů z uživatelského hlediska. Konkrétně se jedná o systém IBM Lotus Notes, E-spis, Ginis a systém Vita. Dále následuje charakteristika dalších zajímavých systémů, které fungují na Úřadě městské části Praha 6. Jedná se například o systém pro elektronickou úřední desku nebo redakční systém pro tvorbu webových stránek úřadu. V závěru práce je předložen návrh na řešení zmíněných problémů.

Výsledky

Na ÚMČ Praha 6 je v provozu velké množství informačních systémů. Porovná-li se využívání IS s „klasickým papírováním“, je pokryto téměř 100% činností úřadu informačními systémy. Práce se zaměřuje na čtyři konkrétní, často využívané, systémy. U těchto systémů byly zjištěny jejich výhody, nevýhody a problémy z uživatelského hlediska. V práci je také krátce popsáno několik zajímavých programů, usnadňujících život úředníkům i občanům. Informace o systémech byly získávány během schůzek se zaměstnanci úřadu formou řízených rozhovorů.

Prvním popisovaným systémem je IBM Lotus Notes. Slouží hlavně pro elektronickou korespondenci mezi zaměstnanci úřadu i mezi úřadem a okolím. Další součástí tohoto systému jsou rozsáhlé databáze, které obsahují velké množství informací a dat důležitých pro úřad. Práce se systémem není nijak náročná a program velmi šetří čas. Zaměstnanci jako hlavní výhody uvedli rychlost, snadnou dohledatelnost dokumentů v databázích a funkci Helpdesk. Tato funkce se dá využít jako hlásič chyb a vad na počítačové technice. Další velkou výhodou, kterou zmínil vedoucí oddělení informatiky, je možnost práce z domova. Nevýhodou je občasné propouštění spamu a nevyžádané pošty do e-mailové schránky. Z uživatelského hlediska se žádné problémy neobjevují. Celkově lze tedy říci, že informační systém funguje tak, jak má a mezi zaměstnanci převažuje spíše spokojenost s tímto softwarem.

Dalším zkoumaným softwarem byla spisová služba E-spis. Systém slouží k elektronizaci dokumentů a k elektronické evidenci všech písemností, které přijdou na úřad. Bylo zjištěno, že během dne se uskuteční v průměru 180 podání. Z toho více než polovinu tvoří elektronická podání – přes e-mail nebo datovou schránku. Práce se systémem náročná není a systém zaměstnancům urychluje a ulehčuje práci. To jsou také hlavní výhody tohoto systému. Další z výhod, které program nabízí, je velmi snadná dohledatelnost dokumentů. Jediná zásadní nevýhoda systému se projevuje při vypravování pošty z úřadu. Pokud je systém propojen s frankovacím strojem, může pracovat (tedy vypravovat poštu) pouze jeden zaměstnanec podatelny. Systém totiž neumožňuje propojit s frankovacím strojem více počítačů najednou.

Třetím zkoumaným systémem je Ginis. Je to ekonomický software, ve kterém je vedeno účetnictví úřadu. Dále se přes systém uskutečňují veškeré ekonomické transakce, například pohyby v pokladně. Ginis rozhodně zaměstnancům šetří čas. Je také celkem jednoduchý na ovládání, nutná je pouze základní počítačová gramotnost. Největší výhodou spatřují pracovníci

odboru služeb v tom, že systém nabízí pohromadě vše, co souvisí s pokladnou. Další výhodou, kterou představuje komplexnost systému, je přehledné řazení veškerých pokladních dokladů. Hlavní velká nevýhoda systému je jeho aktualizace. Ta sice probíhá pravidelně, ale poté co proběhne, vrátí se program do základního nastavení. Je pak tedy vždy nutné přenastavit program zpět, tak jak je potřeba. Samotné aktualizace také nepřinášejí vždy zlepšení. Často se stává, že nová verze má některé funkce a tlačítka na jiných místech než verze předešlá. To pak zaměstnance zdržuje při práci. Podle slov pracovníků je program celkově pomalý.

Jako poslední je informační systém Vita od společnosti VITA software, s. r. o. Funkcí softwaru je tvorba stavebních povolení a úředních rozhodnutí. Celý systém je určitým způsobem propojen s Katastrálním úřadem. Software jako takový není náročný na ovládání. Pro jeho využívání je ale nutné znát stavební zákon a další legislativu spojenou s odborem výstavby. Za výhodu lze považovat úsporu času. Další výhodou je možnost přednastavení určitých šablon. Pokud se u různých řízení objevují stejní účastníci, stačí zvolit příslušnou šablonu a tím odpadne práce s vypisováním všech údajů. Jednou z nevýhod je to, že šablony není možné nastavit vždy. Například nelze vytvořit obecnou šablonu pro určitá usnesení. Je to z důvodu specifičnosti a jedinečnosti každého jednání. Celé usnesení se vždy musí vytvořit znovu. Mezi problémy lze uvést absenci statistik, například kolik bylo provedeno jednotlivých úkolů. V případě, že je tato statistika nutná, je složité potřebná data dohledávat.

Závěr

Protože na úřadě je využíváno velké množství softwarového vybavení, práce se zaměřuje na čtyři konkrétní, často využívané, systémy. Jedná se o programy IBM Lotus Notes, E-spis, Ginis a systém Vita. U uživatelů těchto systémů, kteří byli osloveni za pomoci řízených rozhovorů, se projevuje z větší části spokojenost s těmito programy. Nejvíce u systémů oceňují usnadnění a urychlení práce. Ovšem za předpokladu, že systémy fungují tak, jak mají. Nevýhody a problémy jsou pro každý ze zkoumaných programů specifické.

Práce také předkládá návrhy na zlepšení zmíněných systémů. Je to například návrh v podobě sjednocení softwaru pro spisovou službu ve všech městských částech Prahy. Tím by bylo možné uskutečnit podání na kterémkoliv úřadě a dokument by přes systém doputoval na správný úřad. Další příklad návrhu se také týká systému E-spis. V současnosti koluje po úřadě dokument v papírové i elektronické podobě. Bylo by proto vhodné, aby se papírový dokument po příchodu na úřad naskenoval a poté zarchivoval. Po úřadě by poté obíhala pouze

elektronická verze. Nutné by také bylo zlepšit aktualizace ekonomického systému Ginis. V současnosti se po aktualizaci stává, že nová verze má některé funkce nebo tlačítka jinde. To pak pro zaměstnance představuje v prvních dnech zdlouhavé hledání požadovaných funkcí. Také by bylo dobré, kdyby se po aktualizaci nezrušilo uživatelské nastavení softwaru. Systém také bývá nestabilní.

V dnešní době plné technologií je nutnost, aby i oblast veřejné správy začala přecházet od své klasické formy do podoby elektronické. Z tohoto pohledu je oblast informačních technologií na Úřadě městské části Praha 6 na velmi dobré úrovni. Téměř 100% procent činností úřadu je zabezpečováno pomocí informačních systémů. Také občané městské části se již dobře naučili využívat elektronické služby, které radnice nabízí.

Vybrané zdroje

ČMEJREK, Jaroslav, KOPŘIVA, Radek. *Základy veřejné správy*. Vyd. 1. Praha: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2007, 126 s. ISBN 978-80-213-1626-3.

MATES, Pavel, SMEJKAL, Vladimír. *E-government v České republice: právní a technologické aspekty*. 2., podstatně přeprac. a rozš. vyd. Praha: Leges, 2012, 464 s. Teoretik. ISBN 978-80-87576-36-6.

POMAHAČ, Richard a kol. *Veřejná správa*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013, xx, 315 s. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 978-80-7400-447-6.

eGON jako symbol eGovernmentu. [online]. 2015 [cit. 2015-02-13] Ministerstvo vnitra České republiky. Dostupné z WWW: <<http://www.mvcr.cz/clanek/egon-jako-symbol-egovernmentu-moderniho-pratelskeho-a-efektivniho-uradu-252052.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>

Zákon č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů. [online]. 2015 [cit. 2015-02-14] Portál veřejné správy. Dostupné z WWW: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49763&fulltext=365~2F2000&nr=&part=&name=&rpp=15#local-content>>